

Pohjanmaa, VARK-alueet
Österbotten, VARK-områden

720. Ainmaa-Palolakso 101080

Kunta: Vaasa
Kohde: Ainmaa-Palolakso
Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat; kulkuväylät
Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Toistakymmentä suurikokoista rautakautista röykkiöhautaa (halkaisija 10–18 m), jotka sijaitsevat peltoaukean ympärillä erillisillä mäillä. Röykkiöistä kolme on tutkittu ja ne kaikki ajoittuvat kansainvaellusajalle. Ihmisen luiden lisäksi haudoista löytyi naudan, hevosen, koiran tai suden ja hylkeen luita. Kaikki röykkiöt on ladottu suurikokoisen silmäkiven ympärille. Peltoalueelta on löydetty oksapainanteista savitiivistettä, mikä viittaa asuinpaikkaan. Kohteen erikoisuutena on peltoalueen poiki kulkeva viisikymmentä metriä pitkä kivistä ladottu polku ("jättiläisentie").

VARK-perustelut:

Kookkaista röykkiöhautoista, asuinpaikasta ja "jättiläisentiestä" koostuvat monipuolinen kansainvaellusajalle ajoittuva kokonaisuus. Kohde edustaa erityisesti Pohjanmaalle merkittävää rautakauden vaihetta.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=942010002>

Kommun: Vasa
Objekt: Ainmaa-Palolakso
Typ: boplatser; färdvägar; gravplatser
Datering: järnålder

Beskrivning:

Över tio stora rösegravar från järnåldern (diameter på 10–18 m), vilka finns runt en åkeröppning på separata backar. Av rösen har tre utforskats och alla är daterade till folkvandringstiden. Utöver människoben hittade nötkreatur-, häst-, hund- eller varg- och sälben i gravarna. Alla rösen har travats runt en stor ögonsten. I åkerområdet har man hittat lertätning i grensänkorna, vilket tyder på en boplatz. Objektets specialitet är en femtio meter lång stensatt stig som går igenom åkerområdet ("jättevägen").

Grunder för VARK-urvalet:

En mångsidig helhet från folkvandringstiden, vilken utgörs av stora gravrösen, en boplatz och "jättevägen". Objektet är representativt i synnerhet för den järnåldersfas som är betydelsefull för Österbotten.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=942010002>

721. Alatalo/Jätinhaudanmaa 100837

Kunta: Laihia
Kohde: Alatalo/Jätinhaudanmaa

Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat; työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus: pronssikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Jätinhaudanmaa on pronssikautinen noin kymmenen suurehkon hautaröykkiön alue, jossa on tehty Suomen varhaisimpia arkeologisia kaivauksia vuonna 1846. Röykkiö ajoitettiin sieltä löytyneen pronssisen partaveitsen avulla pronssikauden lopulle (V periodi, 950–750 eaa.) Yksi alueen keittokuopista, joita sijaitsee röykkiöiden pohjoispuolella kymmenkunta, on ajoitettu samaan aikaan. Lisäksi alueella on pienempiä matalia röykkiöitä tai latomuksia, asuinpaikkaan viittaavia kulttuurikerroksia ja pitkänomainen kivireunusteinen terassi.

VARK-perustelut:

Jätinhaudanmaa on sekä tutkimushistoriallisesti että arkeologisesti poikkeuksellisen merkittävä ja monipuolinen pronssikautinen hauta- ja asuinpaikkakokonaisuus, jonka tutkimuspotentiaali on erittäin suuri. Näyttävien ja hyvin säilyneiden rakenteiden ansiosta sillä on myös ainutlaatuista nähtävyyssarvoa.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=399010042>

722. Alhonmäki-Pahamäki 100577

Kunta: Vaasa
Kohde: Alhonmäki-Pahamäki
Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat
Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

12 rautakautista hautaröykkiötä (halkaisija 8–14 m), jotka sijaitsevat pienillä vierekkäisillä kumpareilla peltolaakson reunalla. Röykkiöistä neljä on tutkittu kaivauksin. Kansainvaellusajalta merovingialan loppuun käytössä ollut kalmisto sisältää esineellisiä polttohautauksia. Yhdestä röykkiöstä on tutkittu myös paasiarkkia muistuttava rakenne, mikä viittaa ruumishautaukseen. Röykkiöiden viereltä on löydetty merkkejä myös asuinpaikoista.

VARK-perustelut:

Poikkeuksellisen näyttävä ja merkittävä keskisen rautakauden röykkiökalmisto- ja asuinpaikka-alue. Kohteella on runsaasti tutkimuspotentiaalia.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=942010016>

Kommun: Vasa
Objekt: Alhonmäki-Pahamäki
Typ: boplatser; gravplatser
Datering: järnålder

Beskrivning:

Tolv gravrösen från järnåldern (diameter på 8–14 m) som finns på små kullar som ligger bredvid varandra i kanten av en åkerdal. Av rösena har fyra utforskats med utgrävningar. Gravfältet, som varit i användning från folkvandringstiden till vendeltiden, innehåller brandgravar med föremål. I ett röse har också en konstruktion, som påminner om en megallitgrav och tyder på en skelettgrav, utforskats. Bredvid rösena har

också tecken på boplatser hittats.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett exceptionellt mäktigt och betydande gravröse- och boplatsoområde från mellersta järnåldern. Objektet har stor forskningspotential.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=942010016>

723. Boplatsvallar i Bläckisåsen och Köyrisåsen 100342

VARK-alueen perustelu:

Seitsemän kivikautisen asumuspainannekohteen muodostama usean kilometrin pituinen yhtenäinen asuinpaikka-alueiden ketju, johon liittyy myös yksi rökkiökohde. Alueella on yhteensä yli sata asumuspainannetta. Harjulla sijaitsevat kohteet sijaitsevat osin Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakunnissa.

Kunta: Kruunupyö

Kohde: Bläckisåsen 1-3

Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat

Ajoitus: kivikautinen; pronssikautinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=272010009>

Kunta: Kruunupyö

Kohde: Köyrisåsen 1

Tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=272010010>

Kunta: Kruunupyö

Kohde: Köyrisåsen 2

Tyyppi: hautapaikat

Ajoitus: pronssikautinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=272010011>

Kunta: Kruunupyö

Kohde: Köyrisåsen 3

Tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen; pronssikautinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=272010012>

Kunta: Kruunupyö

Kohde: Köyrisåsen 4

Tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=272010013>

Kunta: Kruunupyö

Kohde: Pläkkisenjärvi

Tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000030123>

Kunta: Kruunupyö

Kohde: Jäkäläneva

Tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000030124>

Grunder för VARK-området:

En enhetlig kedja av områden av boplatser, vilken är flera kilometer lång och utgörs av sju boplatsgropobjekt från stenåldern och vilken också omfattar ett röseobjekt. I området finns det sammanlagt över hundra boplatsgropar. Objekten på åsen finns dels i Mellersta Österbottens, dels i Österbottens landskap.

Kommun: Kronoby

Objekt: Bläckisåsen 1-3

Typ: boplatser; gravplatser

Datering: bronsålder; stenålder

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=272010009>

Kommun: Kronoby

Objekt: Köyrisåsen 1

Typ: boplatser

Datering: stenålder

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=272010010>

Kommun: Kronoby

Objekt: Köyrisåsen 2

Typ: gravplatser

Datering: bronsålder

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=272010011>

Kommun: Kronoby

Objekt: Köyrisåsen 3

Typ: boplatser

Datering: bronsålder; stenålder

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=272010012>

Kommun: Kronoby

Objekt: Köyrisåsen 4

Typ: boplatser

Datering: stenålder

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=272010013>

Kommun: Kronoby

Objekt: Pläkkisenjärvi

Typ: boplatser

Datering: stenålder

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000030123>

Kommun: Kronoby

Objekt: Jäkäläneva

Typ: boplatser

Datering: stenålder

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000030124>

724. Boskärets VARK-område 100020

Kunta: Vöyri

Kohde: Boskäret

Tyyppi: asuinpaikat; kultti- ja tarinapaikat; taide, muistomerkit

Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Historiallisen ajan ulkosaariston kalastukseen liittyvä kohde, jossa on kausiasutukseen liittyviä asumuksia (tomtningeja), jatulintarhoja, kompassiruusuja, verkkojen huoltoon käytettyjä verkkovapeita ja kivistä raivattuja veneenvetopaikkoja. Monipuoliset rakenteet ajoittuvat oletettavasti 1500–1700-luvuille.

VARK-perustelut:

Rakentamattomassa ulkosaariston saarella sijaitseva ja hyvin säilynyt historiallisen kausikalastuksen- ja -asumisen kohde.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=479010004>

Kommun: Vörå

Objekt: Boskäret

Typ: boplatser; konst, minnesmärken; kult- och berättelseplatser

Datering: historisk

Beskrivning:

En mångsidig historisk säsongsfiskeplats, vilken har ett VARK-område som omfattar dess olika delar. VARK-områdets avgränsning är större än fornminnesregistrets fornlämningsområde.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett välbevarat objekt i anknytning till historiskt säsongsfiske och -bosättning på en obebyggd ö i den yttre skärgården.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=479010004>

725. Därholmen 101008

Kunta: Kruunupyö

Kohde: Därholmen

Tyyppi: työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Vuodesta 1631 vuoteen 1841 toiminut hospitaali-alue, jolla on sijannut useita kokonaisuuteen kuuluvia rakennuksia, kuten houruinhoone, kirkko, talous- ja asuinrakennuksia. Alueeseen kuuluu myös uudempi ja vanhempi hautausmaa-alue. Hyvin säilynyt raunioitunut hospitaali-alue on harvinainen kohdetyyppi.

VARK-perustelut:

Hyvin säilynyt hospitaali on konkreettinen ja merkittävä osa Pohjanmaan ja koko Suomen sairaanhoidon historiaa.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000017988>

Kommun: Kronoby

Objekt: Därholmen

Typ: arbets- och tillverkningsplatser

Datering: historisk

Beskrivning:

Ett hospitalområde som verkat från år 1631 till år 1841, där det funnits flera byggnader som hört till helheten, såsom ett dårhus, en kyrka och ekonomi- och bostadsbyggnader. Området omfattar också ett nyare och äldre gravgårdsområde. Det välbevarade hospitalområdet som står i ruiner är en sällsynt objektstyp.

Grunder för VARK-urvalet:

Det välbevarade hospitalet är en konkret och betydande del av Österbottens och hela Finlands sjukvårdshistoria.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000017988>

726. Esse Dalbacka 101038

Kunta: Pedersöre

Kohde: Esse Dalbacka

Tyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kivistä ladottu historialliselle ajalle ajoittuva sudenkuoppa (halkaisija 5–6 m, kuopan syvyys 2,5 m), joka sijaitsee peltoalueiden vieressä mäellä. Muodoltaan kuoppa on kulmistaan pyöristetty suorakaide. Kuoppa ajoittunee 1600–1700-luvuille. Kohteelle johtaa merkitty polku ja kuoppa on turvallisuussyistä aidattu.

VARK-perustelut:

Kivistä ladottu sudenkuoppa kertoo ansapyynnin historiasta ja väestön suhteesta susiin maassamme 1600–1800-luvuilla.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000034511>

Kommun: Pedersöre
Objekt: Esse Dalbacka
Typ: arbets- och tillverkningsplatser
Datering: historisk

Beskrivning:

En stensatt varggrop (diameter på 5–6 m, djup på 2,5 m) från den historiska tiden, vilken finns på en backe bredvid ett åkerområde. Gropen är rektangulär och den har avrundade hörn. Gropen är sannolikt från 1600–1700-talen. Den stig och den grop som markerats för objektet har inhägnats av säkerhetsskäl.

Grunder för VARK-urvalet:

Den stensatta varggropen redogör för fälljaktens historia och befolkningens förhållande till vargen i vårt land under 1600–1800-talen.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000034511>

727. Esse-Svedjebacken 100582

Kunta: Pedersöre
Kohde: Esse-Svedjebacken
Tyyppi: kivirakenteet
Ajoitus: kivikautinen; pronssikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Neoliittiselle kivikaudelle ajoittuva jätinkirkko, jossa kaksi sisäkkäistä kivistä kylmämuurattua kehävallia (ulkomitat 48 x 34 m). Sisemmän kehävallin koko on noin 20,5 x 10,5 metriä. Vallien korkeus on noin 1,5 metriä. Kulkuaukkoja molemmissa kehissä koillispäässä, ja luoteispäässä vain sisemmässä kehässä. Kehävälleissa on toistakymmentä säilytyskuoppaa (halkaisijat 1–4 m), ja ulomman vallin ulkopuolella on vielä neljä erillistä keskuskuopallista kiviröykkiötä. Kohde Pohjanmaan selkeimpiä ja parhaiten säilyneitä jätinkirkkoja. Jätinkirkon ulkopuolelta on löydetty kvartsi-iskoksia.

VARK-perustelut:

Hyvin säilynyt, rakenteiltaan monipuolinen ja näyttävä jätinkirkkokohde. Kohde sijaitsee maisemallisesti eheässä ympäristössä, ja sillä on runsaasti tutkimuspotentiaalia.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=990010008>

Kommun: Pedersöre
Objekt: Esse-Svedjebacken
Typ: stenkonstruktioner
Datering: bronsålder; stenålder

Beskrivning:

En jättekylka från neolitikum, med två inre kallmurade ringvallar i sten (de yttre måtten är 48 x 34 m). Storleken på den inre ringvallen är cirka 20,5 x 10,5 meter. Vallarnas höjd är cirka 1,5 meter. Ingångsöppningar i bägge ringar i den nordöstliga ändan, i den nordvästra delen enbart i den innersta ringen. I ringvallarna finns det mellan tio och tjugo förvaringsgropar (diametrar på 1–4 m) och utanför den

yttersta vällen finns det ytterligare fyra stenrösen med centralgropar. Objektet är ett av Österbottens tydligaste och bäst bevarade jättekyrkor. Utanför jättekyrkan har kvartsslag hittats.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett välbevarat och mäktigt jättekyrkoobjekt med mångsidiga konstruktioner. Objektet finns i en landskapsmässigt intakt omgivning och det har stor forskningspotential.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=990010008>

728. Finby Muliberget 100769

Kunta: Närpiö

Kohde: Finby Muliberget

Tyyppi: kivirakenteet; työ- ja valmistuspaikat

Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Viisikymmentä metriä pitkä kivistä kylmämuurattu kehämuuri (korkeus ja leveys 1,5–2 m), jonka kulkuaukko suuntautuu etelään. Maastonmuotoja ja siirtolohkareita hyödyntäen rakennetun muurin halkaisija on 15 metriä. Humalanviljelyyn käytetyn rakenteen sisäosa on viljelymaata, ja sisäpuolella muuria vierustaa oja sadevesien ohjaamiseksi. Rakenne on sijoitettu maastossa pohjoistuulilta suojaiseen rinteeseen.

VARK-perustelut:

Mulibergetin humalatarha on näyttävä muistomerkki sekä kivirakentamisen taidosta että oluenvalmistukseen liittyvästä humalan viljelyksestä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=545010014>

Kommun: Närpes

Objekt: Finby Muliberget

Typ: arbets- och tillverkningsplatser; stenkonstruktioner

Datering: historisk

Beskrivning:

En 50 meter lång ringmur (höjd och längd på 1,5–2 m) som kallmurats av sten och vars ingångsöppning öppnar sig mot söder. Diametern på muren, som byggts genom att dra nytta av terrängformerna och flyttblock, är 15 meter. Den inre delen av konstruktionen som använts för humleodling utgörs av odlingsmark och muren på den inre sidan kantas av diken för att styra regnvattnet. Konstruktionen har placerats i terrängen i en sluttning som skyddar mot nordliga vindar.

Grunder för VARK-urvalet:

Mulibergets humlegård är ett imponerande minnesmärke över såväl stenbyggnadskonsten som odling av humle i anknytning till öltillverkning.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=545010014>

729. Gullydynt 100578

Kunta: Vöyri
Kohde: Gullydynt
Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat
Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Matalalla moreenimäellä sijaitseva rautakautinen kalmisto on tutkimushistoriallisesti ja löytöjensä puolesta yksi Pohjanmaan merkittävimmistä kohteista. Kalmistossa on maanalainen polttokenttäkalmisto ja röykkiö. Löytöaineistoon sisältyy kansainvaellus- ja merovingiajalle (500–700-luvut) ajoittuvia germaanisella eläinornamentiikalla koristettuja esineitä, kultasormuksia ja bysanttilainen kultaraha. Kalmistoalue on lähes loppuun tutkittu. Mäen luoteisreunalla on tarkemmin tutkimaton rautakautinen asuinpaikka.

VARK-perustelut:

Kohde on löytöjensä puolesta poikkeuksellisen merkittävä. Sen sisältyminen VARK-kohteisiin on perusteltua, vaikka kohteen kalmistoalue on ollut pahoin hiekanoton vaurioittama jo 1900-luvun alkupuolella.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=944010045>

Kommun: Vörå
Objekt: Gullydynt
Typ: boplatser; gravplatser
Datering: järnålder

Beskrivning:

Gravfältet från järnåldern, vilket finns på en låg moränbacke, är vad gäller forskningshistoria och fynd ett av Österbottens mest betydande objekt. I gravfältet finns ett underjordiskt brandgravfält och ett röse. Fyndmaterialet omfattar föremål som är dekorerade med germansk djuornamentik, guldringar och ett bysantiskt guldmynt från folkvandrings- och vendeltiden (500–700-talen). Gravfältsområdet har utforskats nästan helt och hållet. På den nordöstra delen av backen finns det en boplatz från järnåldern vilken inte utforskats närmare.

Grunder för VARK-urvalet:

Objektet är av exceptionell betydelse vad gäller fynd. Det är motiverat att det ingår i VARK-objekten, trots att objektets gravfältsområdet skadats allvarligt av sandtäkt redan under början av 1900-talet.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=944010045>

730. John Grafton 100744

Kunta: Luoto
Kohde: John Grafton
Tyyppi: alusten hyllyt
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Vuonna 1905 uponnut 1800-luvun lopulla rakennetun metallirunkoisen aluksen hylky. Alus oli kuljettamassa aselastia Venäjän tsaarin vallan vastustajille. Sen hylky räjäytettiin kahteen osaan heti uppomaisen jälkeen. Paikalla on yhä havaittavissa lastina olleita aseita hyllyn läheisyydessä.

VARK-perustelut:

1800-luvun lopun metallirunkoisen laivan hylky, jonka uppoaminen vuonna 1905 on jättänyt jäljen paikalliseen tarinaperinteeseen.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1836>

Kommun: Larsmo

Objekt: John Grafton

Typ: fartygsvrak

Datering: historisk

Beskrivning:

Ett vrak efter ett fartyg med metallskrov vilket byggts i slutet av 1800-talet och vilket sjönk år 1905. Skeppet transporterade en vapenlast till motståndarna av den ryske tsarens makt och vraket sprängdes i två delar genast efter att det sjunkit. De vapen som utgjort lasten kan fortfarande observeras på platsen i närheten av vraket.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett vrak efter ett fartyg med metallskrov från slutet av 1800-talet, vars förlisning år 1905 satt sin prägel på den lokala historietraditionen.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1836>

731. Kaavontönkkä 101044

Kunta: Vaasa

Kohde: Kaavontönkkä

Tyyppi: hautapaikat

Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kaksi rautakautista hautaröykkiötä ja polttokenttäkalmisto, jotka sijaitsevat pienellä kumpareella Kyröjoen länsirannalla. Kohdetta on tutkittu kaivauksin 1930-luvulla. Merovingi- ja viikinkiajalle ajoittuvissa hautauksissa on merkkejä karhunaljojen käytöstä hautauksissa (löytöinä karhun kynsiluita). Löydetyt yli 200 veneenniittiä viittaavat venehautaukseen, jossa vene poltettiin vainajan mukana.

VARK-perustelut:

Tutkimushistoriallisesti merkittävä ja hyvin säilynyt rautakautinen kalmisto, jolla on runsaasti tutkimuspotentiaalia. Venehautaukset ovat Suomessa harvinaisia.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000000067>

Kommun: Vasa

Objekt: Kaavontönnkä
Typ: gravplatser
Datering: järnålder

Beskrivning:

Två gravrösen och ett brandgravfält från järnåldern, vilka finns på en liten kulle på Kyro älvs västra strand. Objektet har utforskats med utgrävningar på 1930-talet. I gravarna från vendel- och vikingatiden finns det tecken på användning av björnfäll i gravarna (kloben av en björn har påträffats) och över 200 båtningar tyder på en båtgrav, där båten brändes med den avlidne.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett forskningshistoriskt betydande och välbevarat gravfält från järnåldern, med stor forskningspotential. Båtgravar är sällsynta i Finland.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000000067>

732. Kalaschabrännan 100691

Kunta: Maalahti
Kohde: Kalaschabrännan
Tyypit: asuinpaikat; hautapaikat; kultti- ja tarinapaikat; työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kalaschabrännan on monipuolinen keskiselle rautakaudelle ajoittuva kohde. Sieltä tunnetaan merovingiaikainen asuinpaikka, josta on tutkittu kolmen samalla paikalla sijainneen eri-ikäisen hallitalon pohjaa, kolme suurta hautaröykkiötä (halkaisijat 10–15 m) ja hautarakennelmaksi tulkittu matala kiveys. Lisäksi alueella on kuppikiviä ja merkkejä muinaispellosta.

VARK-perustelut:

Poikkeuksellisen merkittävä ja monipuolisuudessaan harvinainen keskisen rautakauden kohde. Kohteessa on harvinaisia muinaisjäännytystyyppisiä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=475010028>

Kommun: Malax
Objekt: Kalaschabrännan
Typ: arbets- och tillverkningsplatser; boplatser; gravplatser; kult- och berättelseplatser
Datering: järnålder

Beskrivning:

Kalaschabrännan är ett mångsidigt objekt från mellersta järnåldern. I objektet är en boplatz från vendeltiden känd, där man utforskat tre bottnar till hallhus av olika åldrar vilka funnits på samma plats, tre stora gravrösen (diameter på 10–15 m) och en låg stensättning som tolkats som en gravkonstruktion. Därtill finns det offerstenar och tecken på en fossil åker.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett exceptionellt betydande objekt från mellersta järnåldern, vilket är sällsynt med tanke på

mångsidigheten. I objektet finns det sällsynta fornlämningstyper.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=475010028>

733. Kalliolaakso/Kiimakangas 100686

Kunta: Laihia
Kohde: Kalliolaakso/Kiimakangas
Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat
Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Asutuksen keskellä sijaitseva keskisen rautakauden röykkiö- ja asuinpaikkakohde. 1900-luvun alkupuolella tavatuista 12 röykkiöstä on nykyisin jäljellä yhdeksän. Röykkiöiden koko vaihtelee 4 x 4 metrin ja 10 x 12 metrin välillä, ja osassa röykkiöistä on silmäkivi. Neljästä tutkitusta röykkiöstä on löytöinä muun muassa tasavarsisolki ja kultainen niin sanottu maksurengas. Asuinpaikka-alue sijaitsee röykkiöalueen keskellä tasaisemmalla alueella.

VARK-perustelut:

Monimuotoinen keskisen rautakauden röykkiö- ja asuinpaikka-alue, jolla on runsaasti tutkimuspotentiaalia.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=399010021>

734. Kallionmaa 2 100870

Kunta: Laihia
Kohde: Kallionmaa 2
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: kivikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Laaja neoliittisen kivikauden asumuspainannekohde, josta tunnetaan noin neljäkymmentä pyöreää tai lähes pyöreää asumuksen pohjaa (halkaisija 5–9 m, syvyys noin 50 cm). Asuinpaikka on sijainnut kivikaudella hiekkapohjaisella mereen työntyvällä niemellä. Kohteesta ei ole ajoittavia löytöjä, mutta rantakorkeuden perusteella se saattaa ajoittua varhaisen kampakeramiikan aikaan, eli huomattavasti vanhemmiksi kuin valtaosa laajoista asumuspainannekohteista.

VARK-perustelut:

Laaja ja iältään todennäköisesti neoliittisen kivikauden alkuun ajoittuva asumuspainannekohde. Kohde on iältään poikkeuksellisen vanha, ja sillä on runsaasti tutkimuspotentiaalia.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=399010184>

735. Karijoen Susiluola 100871

Kunta: Kristiinankaupunki
Kohde: Karijoen Susiluola
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: kivikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Karijoen Susiluola muodostuu laajasta vaakaraosta kalliiossa. Luolan korkeus vaihtelee (70–195 cm), ja yli puolentoista metriä korkean alueen laajuus on noin 14 neliometriä. Luolan sisällä ollutta maata poistettaessa kiinnitettiin huomiota mahdollisiin työstettyihin esineisiin ja eläinten luihin. Seuranneissa arkeologisissa kaivauksissa luolasta löydettiin lisää esineitä ja tulenpidon merkkejä kerrostumista, jotka on ajoitettu luonnontieteellisin menetelmin paleoliittiselle kivikaudelle, viimeisen jääkauden keskellä vallinneen lämpökauden aikaan (noin 115 000–130 000 vuotta sitten). Luolan esineistä on erilaisia tulkintoja, mutta kohteen tutkijat katsovat löytöjen kuuluvan Neandertalin ihmisten käyttämään Mousterien-nimiseen työkalujen valmistustraditioon.

VARK-perustelut:

Vaikka kohteen tulkintaan liittyy tutkijoiden välisiä ristiriitoja ja toisistaan hyvin poikkeavia näkemyksiä, kyseessä on Suomen ainoa mahdollinen paleoliittisen kivikauden kohde, johon liittyvä keskustelu on tutkimushistoriallisesti merkittävää.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=409010050>

Kommun: Kristinestad
Objekt: Karijoen Susiluola
Typ: boplatser
Datering: stenålder

Beskrivning:

Varggrottan i Bötom består av en stort horisontal öppning i berget. Grottans höjd varierar (70–195 cm) och storleken på området med en höjd över en och halv meter är cirka 14 kvadratmeter. När jorden inne i grottan avlägsnades, riktades uppmärksamhet mot eventuella bearbetade föremål och djurben. I de efterföljande arkeologiska utgrävningarna hittade man i grottan fler föremål och tecken på eldstäder i avlagringarna, vilka med naturvetenskapliga metoder daterats till den paleolitiska stenåldern, till den varma period som rådde mitt under den senaste istiden (för cirka 115 000–130 000 år sedan). Det finns olika tolkningar om föremålen i grottan, men forskarna av objektet anser att fynden hör till tillverkningstraditionen av Mousterier-verktyg, som användes av neandertalare.

Grunder för VARK-urvalet:

Trots att det finns meningsskiljaktigheter om tolkningen av objektet och också väldigt avvikande synpunkter mellan forskarna, handlar det om det enda potentiella objektet från den paleolitiska stenåldern i Finland. Detta är föremål för en forskningshistoriskt viktig diskussion.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=409010050>

736. Korsholma 100627

Kunta: Vaasa

Kohde: Korsholma
Tyyppi: puolustusvarustukset
Ajoitus: historiallinen; keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Oletettavasti Albrekt Mecklenburgilaisen 1360-luvulla perustama linna, joka sijaitsi pienellä moreenipohjaisella saarella meren salmessa. Nykyisin paikka on kuivalla maalla. Linnan tasattua lakialuetta (koko noin 50 x 100 m) kiertävät kaksi vallia ja vallihauta ovat yhä nähtävissä. Paikalla on sijainnut puinen varustus rakennuksineen. 1700-luvun puolivälissä valleille rakennettiin maaherralle uusi virka-asunto, minkä yhteydessä alkuperäinen rakennuskanta tuhouttiin.

VARK-perustelut:

Keskiaikainen linnapaikka, jonka kansallinen kulttuurihistoriallinenmerkitys on tunnistettu jo 1800-luvulla. Linnan paikka on arkeologisesti yhä lähes tutkimaton.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=499500009>

Kommun: Vasa
Objekt: Korsholma
Typ: försvarsverk
Datering: historisk; medeltida

Beskrivning:

Förmodligen en borg som grundades på 1360-talet av Albrekt av Mecklenburg, vilket fanns i havssundet på en liten ö med moränjord. Numera ligger platsen på torra land. Två vallar går runt det utjämnade krönområdet för borgen (storlek på cirka 50 x 100 m) och vallgraven är fortfarande skönjbar. På platsen har det funnits en befästning i trä jämte byggnader. I medlet av 1700-talet byggdes en ny tjänstebostad för landsherren på vallarna, då det ursprungliga byggnadsbeståndet förstördes.

Grunder för VARK-urvalet:

En medeltida borgsplats, vars nationella kulturhistoriska betydelse identifierats redan på 1800-talet. Borgplatsen är arkeologiskt sett fortfarande så gott som outforskad.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=499500009>

737. Lappfjärd-Björnåsen 100803

Kunta: Kristiinankaupunki
Kohde: Lappfjärd-Björnåsen
Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat
Ajoitus: kivikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Laaja neoliittisen kivikauden asuinpaikka, joka levittäytyy noin kilometrin pituiselle kaistaleelle muinaisen merenlahden rannalle. Paikalta on löydetty kaivauksissa usean eri kulttuurivaiheen esineitä (Jäkärälän keramiikkaa, tyyppillistä kampakeramiikkaa, myöhäiskampakeramiikkaa) ja punamultahautakalmisto, jossa vainajista oli säilyneenä hammaskiilteitä.

VARK-perustelut:

Pitkään käytetty ja monipuolinen neoliittisen kivikauden asuinpaikka. Kivikautisia hautoja on löydetty vain noin 70 kohteelta koko maasta, ja niistä alle kymmeneltä on tavattu vainajan säilyneitä luita tai hammaskiilteitä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=409010036>

Kommun: Kristinestad

Objekt: Lappfjärd-Björnåsen

Typ: boplatser; gravplatser

Datering: stenålder

Beskrivning:

En stor boplatser från neolitikum, vilken breder ut sig längs en cirka en kilometer lång strandremsa längs den forntida havsviken. Vid utgrävningarna har man på platsen hittat föremål från flera olika kulturskeden (Jäkrläkeramik, typisk kamkeramik, senare kamkeramik) och ett rödockragravröse, i vilket emalj bevarats hos de avlidna.

Grunder för VARK-urvalet:

En mångsidig boplatser från neolitikum, vilken använts under en lång tid. Enbart cirka 70 objekt som utgörs av stenåldersgravar har hittats i hela landet och i dessa har bevarade ben eller tandemalj påträffats i under tio fall.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=409010036>

738. Lappfjärd-Rävåsen 100906

Kunta: Kristiinankaupunki

Kohde: Lappfjärd-Rävåsen

Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat

Ajoitus: kivikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Laajan ja löydöiltään rikas neoliittisen kivikauden asuinpaikka, jolla on asuttu poikkeuksellisen pitkään (tyypillisen kampakeramiikan ajasta pronssikaudelle saakka). Asuinpaikalta tunnetaan 33 maan pinnalle havaittavaa asumuspainannetta. Löytöjen perusteella hylkeenpyynnillä on ollut tärkeä osa toimeentulossa, ja myös pähkinöitä on käytetty runsaasti. Löydöissä on mukana harvinaisuuksia, kuten savinen nappi ja itäruotsalaista kuoppakeramiikkaa. Vain pieni osa asuinpaikasta on tutkittu kaivauksin, ja sillä on poikkeuksellisen runsas tutkimuspotentiaali.

VARK-perustelut:

Poikkeuksellisen laaja ja pitkään käytetty asuinpaikka, jonka esineistössä näkyy kontaktit meren yli Ruotsiin. Hiekanotto on tuhonnut osan asuinpaikka-alueesta, mutta laaja osa yhä hyvin säilyneenä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=409010044>

Kommun: Kristinestad

Objekt: Lappfjärd-Rävåsen

Typ: boplatser; gravplatser
Datering: stenålder

Beskrivning:

En stor fyndrik boplatser från neolitikum, i vilken bosättningen varit exceptionellt lång (från den typiska kamkeramiska tiden till bronsåldern). På boplatserna finns 33 urskiljbara, klända boplatser på markytan. Utifrån fynden har säljakt varit en viktig del av försörjningen, och också nötter har använts i hög grad. Bland fynden finns sällsyntheter, såsom en lerknapp och östsvensk gropkeramik. Enbart en liten del av boplatserna har utforskats med utgrävningar och den har en exceptionellt stor forskningspotential.

Grunder för VARK-urvalet:

En exceptionellt omfattande och länge bebodd boplatser, vars artefakter påvisar kontakten över havet till Sverige. Sandtäkt har förstört en del av boplatserområdet, men en stor del är fortfarande välbevarad.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=409010044>

739. Lassanders 100554

Kunta: Närpiö
Kohde: Lassanders
Tyyppi: kultti- ja tarinapaikat
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Tasaisella metsäaukealla sijaitseva hyvin säilynt, mutta vahvasti sammaloitunut jatulintarha (8 x 7 m). Pienehköistä kivistä koottu tarha on muodoltaan ristikeskustaista tyypistä.

VARK-perustelut:

Kohde on maamme parhaimpia esimerkkejä sisämaan jatulintarhoista. Rakenteet ovat säilyneet hyvin sammaloituneena.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=545010020>

Kommun: Närpes
Objekt: Lassanders
Typ: kult- och berättelseplatser
Datering: historisk

Beskrivning:

En välbevarad, men kraftigt mossbevuxen stenlabyrinth (8 x 7 m) som finns på en jämn skogslänta. Stenlabyrinten, som samlats av relativt små stenar, är av typen med ett kors i mitten.

Grunder för VARK-urvalet:

Objektet är ett av vårt lands bästa exempel på stenlabyrinter från inlandet. Konstruktionerna har bevarats väl och de är mossbelupna.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=545010020>

740. Lågpeltkangas 100719

Kunta: Vöyri
Kohde: Lågpeltkangas
Tyyppi: hautapaikat
Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Keskiselle rautakaudelle, 300–700-luvuille ajoittuva kalmisto, jossa on viisi rökkiötä ja noin 25 matalaa latomusta. Kalmistoa on tutkittu useaan otteeseen 1900-luvun alkupuolella. Haudoista on löytöinä työkaluja (sirppi ja hevosen kuolaimet), aseita (miekan nuppi, keihäänkärkiä) ja pronssikoruja (kaularengas, tasavarsisolki ja kolmiojalkasolki). Maanpäälle näkyvien rakenteiden lisäksi paikalta on merkkejä maanalaisesta polttokenttäkalmistosta.

VARK-perustelut:

Tutkimushistoriallisesti merkittävä keskisen rautakauden kalmisto.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=944010031>

Kommun: Vörå
Objekt: Lågpeltkangas
Typ: gravplatser
Datering: järnålder

Beskrivning:

Ett gravfält från mellersta järnåldern, 300–700-talen, med fem rösen och cirka 25 låga stensättningar. Gravfältet har utforskats flera gånger under början av 1900-talet. Fynden från gravarna omfattar verktyg (en skära och ett betsel) och bronsmycken (en halsring, ett likarmat spänne och ett bågformigt spänne). Utöver de konstruktioner som syns ovanför marken finns det på platsen tecken på ett underjordiskt brandgravfält.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett forskningshistoriskt betydande gravfält från mellersta järnåldern.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=944010031>

741. Nissashaga S 100842

Kunta: Maalahti
Kohde: Nissashaga S
Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat; kivirakenteet; kultti- ja tarinapaikat
Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Laaja keskisen rautakauden hautarökkiö ja asuinpaikka-alue, jossa on 23 rökkiötä (halkaisijat 6–25 m),

kuusi kuppikiveä ja ainakin kahdesta kohtaa asuinpaikkaan liittyviä havaintoja. Havainnot asuinpaikoista on tehty pienialaisten peltotilkkujen keskeltä. Kohde sijaitsee kolmen kilometrin pituisen mäkialueen länsirinteellä.

VARK-perustelut:

Nissashaga on yksi Suomen merkittävimmistä keskisen rautakauden asuinpaikka- ja kalmistoalueista. Alueen maisemassa on yhä säilyneenä piirteitä, jotka periytyvät rautakaudelta saakka. Kohteella on runsaasti tutkimuspotentiaalia.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=475010001>

Kommun: Malax

Objekt: Nissashaga S

Typ: boplatser; gravplatser; kult- och berättelseplatser; stenkonstruktioner

Datering: järnålder

Beskrivning:

Ett stort gravröse och ett boplatsoområde från mellersta järnåldern, med 23 rösen (diameter på 6–25 m), sex offerstenar och vid åtminstone två platser har observationer gjorts i annytning till en boplat. Observationerna om boplatserna har gjorts i mitten av de små åkerlapparna. Objektet finns på den västra sluttningen av ett tre kilometer långt backområde.

Grunder för VARK-urvalet:

Nissashaga är ett Finlands viktigaste boplat- och gravfältsområden från mellersta järnåldern. I landskapet i området finns det fortfarande särdrag som har sina anor i järnåldern. Objektet har stor forskningspotential.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=475010001>

742. Norrskogens Fäbobacke 100911

Kunta: Närpiö

Kohde: Norrskogens Fäbobacke

Tyyppi: hautapaikat; työ- ja valmistuspaikat

Ajoitus: varhaismetallikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Lähes sata metsäisellä kalliomaellä sijaitsevaa kiviröykkiötä. Osa röykkiöistä on tehty maakiven viereen tai ympärille. Valtaosa röykkiöllistä on halkaisijaltaan pieniä (2–4 m). Pienet röykkiöt vaikuttavat lähinnä viljelyröykkiöiltä, ja alueen maaperässä on merkkejä kaskeamisesta. Alueen pohjoisosassa on kookas hautaröykkiö (9 x 14 m), jonka tutkimuksissa on löydetty useita eri aikaisia poltto- ja ruumishautauksia. Hautaröykkiön pinta oli päällystetty punaisilla hiekkakivillä.

VARK-perustelut:

Laaja ja näyttävä röykkiöalue, jossa on tutkittu yksi varhaismetallikaudelle ajoittuva hautaröykkiö. Suuri osa pienemmistä röykkiöistä on todennäköisesti kaskiviljelyyn liittyviä raivausröykkiöitä. Osa saattaa sisältää myös hautauksia.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=545010054>

Kommun: Närpes
Objekt: Norrskogens Fäbobacke
Typ: arbets- och tillverkningsplatser; gravplatser
Datering: tidig metallålder

Beskrivning:

Nästan hundra stenrösen som finns på en skogbevuxen bergsbacke. En del av rösena har gjorts bredvid eller runt ett stenblock. Största delen av rösena är av liten diameter (2–4 m). De mindre rösena ser främst ut som odlingsrösen och i jordmånen i området finns det tecken på svedjebruk. I den nordliga delen av området finns ett stort gravröse (14 x 9 m), där flera brand- och skelettgravar från flera olika tider hittats vid utforskning. Gravrösenas yta var belagda med röda sandstenar.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett stort och mäktigt röseområde, i vilket ett gravröse från den tidiga metallåldern har utforskats. Största delen av de små rösena är sannolikt röjningsrösen i anknytning till svedjebruk. En del kan också innehålla gravar.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=545010054>

743. Oravaisten taistelutanner 100947

Kunta: Vöyri
Kohde: Oravaisten taistelutanner
Tyypä: tapahtumapaikat
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Oravaisten taistelu käytiin Suomen sodassa (1808–1809) 14.9.1808. Sen seurauksena venäläiset joukot pakottivat Ruotsi-Suomen joukot perääntymään. Taistelutanner sijaitsee laajalla alueella Fjärdsbäcken-joen ja tie (nro 17861) viereisillä pelloilla ja mäillä. Alueelta on saatu talteen runsaasti taisteluun liittyvää metalliesineistöä.

VARK-perustelut:

Oravaisten taistelu oli Suomen sodan käännekohta, joka sinetöi Suomen irtautumisen Ruotsista osaksi Venäjän suuriruhtinaskuntaa. Avoimessa maisemassa on mahdollista hahmottaa taistelupaikka ja taistelun kulkua.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000008601>

Kommun: Vörå
Objekt: Oravaisten taistelutanner
Typ: händelseplatser
Datering: historisk

Beskrivning:

Slaget vid Oravais fördes under Finska kriget (1808–1809) 14.9.1808. Till följd av slaget tvingade de ryska trupperna de svensk-finska trupperna att retirera. Slagfältet finns på ett stort område på åkrarna och

backarna bredvid Fjärdsbäcken och väg nr 17861. En stor mängd metallföremål som anknyter till slaget har tagits tillvara från området.

Grunder för VARK-urvalet:

Slaget vid Oravais var en vändpunkt i Finska kriget, vilket beseglade att Finland lösgjordes från Sverige och blev en del av det ryska storfurstendömet. I det öppna landskapet är det möjligt att urskilja platsen för slaget och förloppet.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000008601>

744. Orrmoan 100616

Kunta: Korsnäs

Kohde: Orrmoan

Typpi: asuinpaikat; kivirakenteet; kultti- ja tarinapaikat

Ajoitus: rautakautinen; varhaismetallikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Esiroomalaiselle rautakaudelle ajoittuva asuinpaikka (500–0 eaa.), jossa on kuusi asumuspainannetta (halkaisijat 5–6 m) ja toistakymmentä kivikkoon tehtyä matalaa säilytyskuoppaa (rakkakuoppia). Tutkitun asumuspainanteen löydöt, jotka koostuivat pääosin palaneista hylkeenluista ja vaatimattomasta kuopantein koristelluista saviastian paloista, ja kohteen sijainti aikoinaan saaristossa viittaavat pyyntiin liittyvään kausiasuinpaikkaan.

VARK-perustelut:

Merkittävä ja poikkeuksellinen rautakauden alkuun ajoittuva saariston hylkeen pyyntiin liittyvä asuinpaikka. Suhteellisen hyvin säilyneellä kohteella on runsaasti tutkimuspotentiaalia.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=280010009>

Kommun: Korsnäs

Objekt: Orrmoan

Typ: boplatser; kult- och berättelseplatser; stenkonstruktioner

Datering: järnålder; tidig metallålder

Beskrivning:

En boplat från den förromerska järnåldern (500–0 fvt.), med sex boplatsgropar (diameter på 5–6 m) och mellan tio och tjugo låga förvaringsgropar som gjorts i stenjorden. Fynden vid den utforskade boplatsgropen, vilka i huvudsak utgjordes av brända sälben och keramikbitar med anspråkslösa dekorationer med hål, och objektets placering tyder på en säsongsbebodd boplat i anknytning till jakt.

Grunder för VARK-urvalet:

En betydande och exceptionell boplat från början av järnåldern, vilken funnits i skärgården och anknutit till säljakt. Det relativt välbevarade objektet har stor forskningspotential.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=280010009>

745. Purmo-Hundbacken/Myllykangas 100994

Kunta: Pedersöre
Kohde: Purmo-Hundbacken/Myllykangas
Tyyppi: asuinpaikat; työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus: kivikautinen; varhaismetallikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Laaja, hyvin säilynyt ja omaleimainen neoliittisen kivikauden asuinpaikka, jolla on noin viisikymmentä asumuspainannetta. Kookkaat asumuspainanteet ovat pyöreitä tai soikeita (halkaisija 6–16 m), vallillisia ja ne esiintyvät muutamassa tapauksessa rivitalomaisesti, siten että syvänteinä näkyvät kulkuaukot vallien läpi johtavat asumuksesta toiseen. Kaivauksissa on löydetty rikas löytöaineisto (muun muassa meripihkaa), ja kohde ajoittuu myöhäisen kampakeramiikan aikaan. Lisäksi kankaalla on kivikautisten kerrostumien läpi kaivettuja pyyntikuoppia (halkaisija 2–5 m), joista yksi on tutkittu kaivauksin ja ajoitettu ajanlaskun taitteen tienoille (375 eaa. – 130 jaa.).

VARK-perustelut:

Hyvin säilynyt ja laaja neoliittisen kivikauden asuinpaikka, jonka kookkaat asumuspainanteet ovat hienosti havaittavissa maastossa. Kohteen monipuolisuutta lisää samalla paikalla sijaitsevat rautakauden alkuun ajoittuvat pyyntikuopat.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=621010016>

Kommun: Pedersöre
Objekt: Purmo-Hundbacken/Myllykangas
Typ: arbets- och tillverkningsplatser; boplatser
Datering: stenålder; tidig metallålder

Beskrivning:

En stor, välbevarad och säregen boplatser från neolitikum, med cirka femtio boplatsergropar. De stora boplatsergroparna är runda eller ovala (diameter på 6–16 m), invallade och de förekommer i vissa fall i form av radhus, på så sätt att ingångsöppningarna syns som sänkor mellan vallarna, vilka leder från en boplatser till en annan. Vid utgrävningarna har fynden varit rika (bland annat en bärnsten) och objektet är daterat till den senare kamkeramiska tiden. Därtill finns det på mon fångstgropar (diameter på 2–5 m) som grävts genom avlagringarna från stenåldern, av vilka en utforskats med utgrävningar och daterats ungefär till början av vår tideräkning (375 fvt. –130 evt.).

Grunder för VARK-urvalet:

En välbevarad och stor boplatser från neolitikum, vars stora boplatsergropar syns fint i terrängen. Objektets mångsidighet ökas av fångstgroparna från början av järnåldern på samma plats.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=621010016>

746. Pörtom-Storstenrösbacken 100992

Kunta: Maalahti
Kohde: Pörtom-Storstenrösbacken

Tyyppi: hautapaikat
Ajoitus: pronssikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Pohjanmaan komeimpia ja parhaiten säilyneitä pronssikautisia rökkiökokonaisuuksia. Yhteensä 17 rökkiötä (halkaisija 3–20 m), joista kuusi on halkaisijaltaan yli kymmenen metrisiä, sijaitsevat moreeniharjanteella. Rökkiöt tunnetaan jo 1600-luvun lopun kirjallisissa lähteissä.

VARK-perustelut:

Rökkiörakenteiden, säilyneisyyden ja sijaintiympäristönsä puolesta poikkeuksellisen merkittävä pronssikautinen muinaisjäännösalue.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=605010006>

Kommun: Malax

Objekt: Pörtom-Storstenrösbacken

Typ: gravplatser

Datering: bronsålder

Beskrivning:

En av Österbottens finaste och bäst bevarade röshelheter från bronsåldern. Sammanlagt 17 rösen (diameter på 3–20 m) på en moränås, av vilka sex har en diameter på över tio meter. Rösena är kända från skriftliga källor redan från slutet av 1600-talet.

Grunder för VARK-urvalet:

Vad gäller rösekonstruktionerna, deras tillstånd och placeringsomgivningen är det fråga om ett exceptionellt betydande fornlämningsområde från bronsåldern.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=605010006>

747. Riitasaari 100835

Kunta: Laihia

Kohde: Riitasaari

Tyyppi: hautapaikat

Ajoitus: rautakautinen; varhaismetallikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kymmenen varhaismetallikaudelle ajoittuvaa rökkiötä soiden ympäröimällä kallioalueella. Rökkiöt ovat pääosin pyöreitä tai soikeita, ja halkaisijaltaan alle kymmenen metrin kokoisia. Neljä rökkiöstä on tutkittu 1930-luvulla. Tutkimuksissa isoin rökkiö (6,5 x 13 m) paljastui suorakaiteen muotoiseksi, ja sen sisällä oli tarhamaisia kivikehiä. Löytöinä rökkiöistä saatiin vain palanutta luuta. Pohjanmaalle tyypillisenä piirteenä kahdessa tutkitussa rökkiössä oli käytetty punaisia hiekkakivilaakoja pintakerroksessa.

VARK-perustelut:

Riitasaaren rökkiöalue ympäristöineen on tyypillinen esimerkki varhaismetallikautisesta hautarökkiöalueesta, jossa usein vaatimattoman näköiset kivirökkiöhaudat sijaitsevat suoalueen keskellä selvästi erillään nykyisestä asutuksesta. Kaikki rökkiöt eivät todennäköisesti ole hautoja vaan niillä saattaa

olla myös joku muu funktio. Alue on hyvin säilynyt ja sillä on runsaasti vielä tutkimuspotentiaalia.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=399010004>

748. Rimossenin röykkiöalueet 100006

VARK-alueen perustelu:

Kaksi suoalueen keskellä vierekkäisillä suosaarekkeilla sijaitsevaa röykkiökohdetta muodostavat laajan, monipuolisen ja hyvin säilyneen kokonaisuuden. Toinen kohteista on Suomen laajimpia varhaisen rautakauden röykkiökohteita, ja toinen todennäköisesti pääosin maanviljelyyn liittyvä raivausröykkiökohde.

Kunta: Maalahti

Kohde: Petalax-Rimossbacken

Tyyppi: hautapaikat

Ajoitus: rautakautinen; varhaismetallikautinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=590010001>

Kunta: Maalahti

Kohde: Hömossgjutan

Tyyppi: hautapaikat; työ- ja valmistuspaikat

Ajoitus: varhaismetallikautinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000013383>

Grunder för VARK-området:

De två röseobjekten på bredvidliggande myrholmar mitt i ett myrområde bildar en stor, mångsidig och välbevarad helhet. Det ena av objekten är ett Finlands största röseobjekt från den tidiga järnåldern och det andra är sannolikt ett röjningsröseobjekt i huvudsak i anknytning till odling.

Kommun: Malax

Objekt: Petalax-Rimossbacken

Typ: gravplatser

Datering: järnålder; tidig metallålder

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=590010001>

Kommun: Malax

Objekt: Hömossgjutan

Typ: arbets- och tillverkningsplatser; gravplatser

Datering: tidig metallålder

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000013383>

749. Röseområdena i Lindåsen och Åbackaberget 100234

VARK-alueen perustelu:

Kaksi vierekkäistä kohdetta muodostavat pronssikautisen röykkiöhauta-alueen, jolta tunnetaan yhteensä 18 hautaröykkiötä 600 metrin matkalta.

Kunta: Kristiinankaupunki
Kohde: Lappfjärd-Lindåsen S
Tyyppi: hautapaikat
Ajoitus: pronssikautinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=409010002>

Kunta: Kristiinankaupunki
Kohde: Lappfjärd-Åbackberget 3
Tyyppi: hautapaikat
Ajoitus: pronssikautinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=409010062>

Grunder för VARK-området:
De två bredvidliggande objekten bildar ett gravröseområde från bronsåldern med sammanlagt 18 kända gravrösen på en sträcka på 600 meter.

Kommun: Kristinestad
Objekt: Lappfjärd-Lindåsen S
Typ: gravplatser
Datering: bronsålder
Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=409010002>

Kommun: Kristinestad
Objekt: Lappfjärd-Åbackberget 3
Typ: gravplatser
Datering: bronsålder
Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=409010062>

750. Solvängen 100617

Kunta: Kristiinankaupunki
Kohde: Solvängen
Tyyppi: kivirakenteet
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:
Historiallisen ajan metsälaidunnukseen liittyvä karjatarha, joka muodostaa satoja metrejä pitkän kiviaitojen/-vallien kokonaisuuden. Aitojen ja vallien koko vaihtelee, mutta pääosin kyseessä on kookas rakenne (leveys 1–3 m, korkeus 1,5 m). Ulomman vallin halkaisija on 20 metriä, ja sisemmän 12 metriä.

VARK-perustelut:
Poikkeuksellisen näyttävä arkeologinen esimerkki metsälaidunnuksen historiasta. Alue on hyväkuntoinen ja rakenteet ovat maastossa hyvin havaittavissa, joskin kesäaikaan osittain kasvillisuuden peittämiä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=287010003>

Kommun: Kristinestad
Objekt: Solvängen

Typ: stenkonstruktioner
Datering: historisk

Beskrivning:

En boskapsinhängnad i anknytning till skogsbete från den historiska tiden, vilken bildar en flera hundra meter lång helhet av stengården/-vallar. Storleken på gårderna och vallarna varierar, men i huvudsak handlar det om en stor struktur (bredd 1–3 m, höjd 1,5 m). Den yttersta vallens diameter är 20 meter och den inre vallens diameter är 12 meter.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett exceptionellt imponerande arkeologiskt exempel på skogsbetningens historia. Området är i gott skick och strukturerna kan urskiljas väl i terrängen, även om de täcks delvis av växtligheten under sommaren.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=287010003>

751. Storskatan 100631

Kunta: Närpiö
Kohde: Storskatan
Tyypit: kivrakenteet
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Laaja ryssänuunien alue sijaitsee Storskattaniemen kaakkoisrannalla. Alueella on havaittu 32 kivistä rakennelmaa, joista yksi on täysin ehjä ja yhteensä kymmen on yhä selkeästi tunnistettavissa ryssänuuneiksi. Muut rakenteet ovat lauenneita, ja näyttävät nykyisin lähinnä pieniltä kiviröykkiöiltä. Ruoan valmistukseen käytetyt uunit liittyvät yleisesti Venäjän armeijan toimintaan 1700- ja 1800-lukujen aikana.

VARK-perustelut:

Storskatanin uunialue on melko hyvin säilyneenä ja Suomen pohjoisimpana usean ryssänuunin käsittävänä kokonaisuutena erittäin merkittävä sotahistoriallinen kohde.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=545010062>

Kommun: Närpes
Objekt: Storskatan
Typ: stenkonstruktioner
Datering: historisk

Beskrivning:

Det stora området med ryssugnar finns på Storskatauddens sydöstra strand. I området finns det 32 stenkonstruktioner, av vilka en är helt intakt och sammanlagt tio kan fortfarande tydligt urskiljas som ryssugnar. Övriga konstruktioner har rasat och ser numera främst ut som små stenrösen. De ugnar som använts för att tillverka mat anknyter sannolikt till den ryska arméns verksamhet under 1700- och 1800-talen.

Grunder för VARK-urvalet:

Storskatanens ugnsområde är, i egenskap av en relativt välbevarad helhet som omfattar flera ryssugnar och

den helhet som finns längst norrut, ett synnerligen betydelsefullt krigshistoriskt objekt.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=545010062>

752. Storskäret 100874

Kunta: Maalahti
Kohde: Storskäret
Tyyppi: asuinpaikat; kivirakenteet; kultti- ja tarinapaikat
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Merenkurkun eteläosassa sijaitseva ainutlaatuinen ja hyvin säilynyt historiallisen ajan ulkosaaristokohde, josta tunnetaan useita jatulintarhoja ja erilaisia kivistä tehtyjä rakenteita. Matalan kivivallin rajaama, pitkänomaista aluetta kutsutaan nimellä "kyrkogård" ja siihen liittyy perimätiedon tarina haaksirikkoisten hautausmaana. Kohteessa on myös kylmämuurattuja väliaikaisten asumusten pohjia, niin kutsuttuja tomtningeja.

VARK-perustelut:

Edustava esimerkki ulkosaariston kalastajien ja hylkeenpyytäjien kulttuuriperinnöstä eriaikaisine kivirakenteineen.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=475010035>

Kommun: Malax
Objekt: Storskäret
Typ: boplatser; kult- och berättelseplatser; stenkonstruktioner
Datering: historisk

Beskrivning:

Ett unikt och välbevarat ytterskärgårdsobjekt från den historiska tiden i södra delen av Kvarken, i vilket flera stenlabyrinter och olika konstruktioner av sten är kända. Det avlånga området som avgränsas av en låg stenvall kallas för "kyrkogård" och den är enligt den muntliga traditionen förknippad med en historie som gravgård för offer för skeppsbrott. I objektet finns det också kallmurade golv för temporära boplatser, så kallade tomtningar.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett representativt exempel på kulturarvet efter den yttre skärgårdens fiskare och säljägare jämte stenkonstruktioner från olika tider.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=475010035>

753. Svartö 100945

Kunta: Vaasa
Kohde: Svartö

Tyyppi: teollisuuskohteet; työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Vanha laivatelakka, joka sijaitsee vielä 1800-luvun alussa saarena olleessa Svartössä. Paikallisten kauppiaiden perustamalla veistämöllä rakennettiin 1780-luvulla aikansa suurin alus suomalainen (Almänna Bästa). Nykyisin metsittyneellä alueella on edelleen nähtävissä kivimuureja, kiviladelmia ja pieni pyöreähkö kiviperustus.

VARK-perustelut:

Kohde on poikkeuksellinen ja hyvin säilynyt esimerkki Suomen laivanrakennuksen historiasta. Vaikka kohde onkin maankohoamisen johdosta kuroutunut osaksi mannerta, sen merellinen yhteys on yhä selvä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000007606>

Kommun: Vasa

Objekt: Svartö

Typ: arbets- och tillverkningsplatser; industriobjekt

Datering: historisk

Beskrivning:

Ett gammalt skeppsvarv på Svartö, som ännu i början av 1800-talet var en ö. Vid varvet, som grundats av lokala handelsmän, byggdes under 1780-talet den tidens största finländska skepp (Allmänna Bästa). I området, som numera är skogbevuxet, är det fortfarande möjligt att se stenmurar, stensättningar och en liten rund stengrund.

Grunder för VARK-urvalet:

Objektet är ett exceptionellt och välbevarat exempel på det finländska skeppsbyggandets historia. Trots att objektet på grund av landhöjningen växt ihop med fastlandet, är dess maritima koppling fortfarande tydlig.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000007606>

754. Terjärv-Lissantinoosi 100902

Kunta: Kruunupyö Kaustinen

Kohde: Terjärv-Lissantinoosi

Tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kahden maakunnan puolella sijaitseva neoliittisen kivikauden asuinpaikka, jossa on 20 asumuspainannetta. Kohteesta on löytöinä asbestisekoitteista keramiikkaa. Keski-Pohjanmaan puoleinen osa kohteesta on vaurioitunut metsän äestyksessä.

VARK-perustelut:

Laaja neoliittisen kivikauden asuinpaikka, jolla maanpinnalla havaittavia asumuspainanteita.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=288010062>

Kommun: Kronoby Kaustby
Objekt: Terjärv-Lissantinoosi
Typ: boplatser
Datering: stenålder

Beskrivning:

En boplatser från neolitikum, vilken finns i två landskaps områden och vilken är 20 boplatsergrupper. Fyndet vid objektet omfattar asbestblandad keramik. Den del av objektet som finns i Mellersta Österbotten har skadats av markbearbetningen av skogen.

Grunder för VARK-urvalet:

En stor boplatser från neolitikum, i vilken boplatsergrupper kan urskiljas på markytan.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=288010062>

755. Tervajoen ryhmä 101081

Kunta: Vaasa
Kohde: Tervajoen ryhmä
Tyypit: asuinpaikat; hautapaikat
Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Yli sata rautakautista röykkiöhautaa, jotka esiintyvät ryhminä peltoja reunustavilla vierekkäisillä mäillä. Röykkiöiden koot vaihtelevat muutamista metreistä lähes kymmeneen metriin. Kohteella on pitkä tutkimushistoria, ja tutkitut röykkiöt ajoittuvat esineistön perusteella pääosin nuoremmalle roomalaisajalle ja kansanvaellusaikaan. Rikas esineistö koostuu rauta- (keihäänkärkiä, veitsiä, nuolenkärkiä), pronssi- (solkia, ranne- ja kaularenkaita ja niiden katkelmia) ja luuesineistä (nuolenkärkiä, kappaleita tunnistamattomista esineistä) sekä lasihelmistä. Röykkiöiden läheisyydestä on löydetty useita asuinpaikkoja pienialaisilta kivistä raivatuilta alueilta.

VAR-kperustelut:

Poikkeuksellisen laaja, tiivis ja monipuolinen keskisen rautakauden kalmisto- ja asuinpaikkakohde. Pohjanmaan laajin tunnettu röykkiökalmisto on myös pohjoisimpia laajoja varhaisen ja keskisen rautakauden kalmistoja koko Suomessa.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=942010021>

Kommun: Vasa
Objekt: Tervajoen ryhmä
Typ: boplatser; gravplatser
Datering: järnålder

Beskrivning:

Över hundra gravrösen från järnåldern, vilka förekommer i grupper på de bredvidliggande backarna som kantar åkrarna. Rösestorlekarna varierar från några meter till så gott som tio meter. Objektet har en lång forskningshistoria och de utforskade rösena är utifrån föremålen daterade i huvudsak till den yngre

romerska tiden och folkvandringstiden. De rika artefakterna omfattar järnföremål (spjutspetsar, knivar, pilspetsar, bronsföremål (spännen, arm- och halsringar och fragment av sådana) och benföremål (pilspetsar, bitar av oidentifierade föremål) samt glaspärlor. I närheten av rösen har flera boplatser påträffats i små områden som röjts från stenar.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett exceptionellt stort, tätt och mångsidigt gravfält- och boplatsojekt från mellersta järnåldern. Österbottens största kända rösegravfält är också ett av de mest nordliga gravfälten från den tidiga och mellersta järnåldern i hela Finland.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=942010021>

756. Tjock-Kilberget 1 100571

Kunta: Kristiinankaupunki

Kohde: Tjock-Kilberget 1

Tyyppi: hautapaikat; kivirakenteet

Ajoitus: pronssikautinen; varhaismetallikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Pronssi- ja varhaismetallikauden kivivalleja/pitkiä latomuksia ja rökkiöitä. Kolme kivivallia sijaitsee kallion korkeimmalla kohdalla (pituus 14–37 m, leveys 3–5 m, korkeus 40–80 cm). Ne eivät ole täysin suoria, vaan ne vaihtavat muutamassa kohdassa suuntaa. Valleissa on havaittu pystykiviä (3 kpl) ja pieniä kuopparakenteita (halkaisija 1,5–2 m). Rökkiöt ovat pohjaltaan pyöreitä tai soikeita (11 kpl, halkaisija 2–9 m, korkeus 0,3–0,9 m), ja ne sijaitsevat vallien ympärillä hieman matalammalla tasolla. Vaikuttava kalmistokohde, jonka rökkiöistä yksi on tutkittu jo 1800-luvun lopulla.

VARK-perustelut:

Poikkeuksellisen hieno ja monipuolinen pronssi- ja varhaismetallikauden kalmistokohde, jossa kaikki rakenteet ovat suhteellisen matalia. Yhdessä pitkässä latomuksessa on kolme pystykiveä. Ympäristö ja maisema tukevat kohteen rakennusaikaisen sijainnin ymmärtämistä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=847010009>

Kommun: Kristinestad

Objekt: Tjock-Kilberget 1

Typ: gravplatser; stenkonstruktioner

Datering: bronsålder; tidig metallålder

Beskrivning:

Stenvallar/långa stensättningar och rösen från brons- och den tidiga metallåldern. Tre stenvallar finns på klippans högsta punkt (längd 14–37 m, bredd 3–5 m, höjd 40–80 cm). De är inte helt raka, utan de byter riktning vid några ställen. I vallarna har man observerat upprättstående stenar (3 st.) och små gropkonstruktioner (diameter på 2–1,5 m). Rösen har runda eller ovala bottnar (11 st., diameter på 2–9 meter, höjd på 0,3–0,9 m) och de finns runt vallar på en lite lägre nivå. Ett imponerande gravobjekt och ett av rösen har utforskats redan i slutet av 1800-talet.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett exceptionellt fint och mångsidigt gravfältobjekt från brons- och den tidiga metallåldern, där alla konstruktionerna är relativt låga. I en av de långa stensättningarna finns det tre upprättstående stenar. Omgivningen och landskapet hjälper att första placeringen av objekt under den tid då det byggdes.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=847010009>

757. Tuossaaren asumuspainanteet 100004

VARK-alueen perustelu:

Tuossaaren asumuspainanteet jakautuvat kahteen erilliseen kohteeseen mäkien välisen solan vastakkaisilla reunoilla.

Kunta: Laihia

Kohde: Tuossaari 1

Tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000014407>

Kunta: Laihia

Kohde: Tuossaari 2

Tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000014408>

758. Vanha Vaasa 100729

Kunta: Vaasa

Kohde: Vanha Vaasa

Tyyppi: asuinpaikat; kirkkorakenteet

Ajoitus: historiallinen; keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Vanha Vaasan (Mustasaaren kylä) alue on todennäköisesti ollut Pohjanmaan keskus viimeistään 1200-luvulta lähtien. Kaupungin länsipuolella sijaitseva Korsholman linna perustettiin ilmeisesti 1300-luvulla ja Pyhälle Marialle omistettu kivikirkko rakennettiin 1500-luvun alussa. Kivikirkkoa edelsi kuitenkin noin 200 vuotta kestänyt puukirkkovaihe. Vaasan kaupunki perustettiin vuonna 1606 Korsholman linnan ja kirkon väliselle alueelle. Kaupunkialue paloi vuonna 1852, jonka jälkeen kaupunki siirrettiin nykyiselle paikalleen meren rantaan.

VARK-perustelut:

Suomen oloissa harvinainen 1800-luvun tulipalon jälkeen pois siirretty ja autioitunut 1600-luvulla perustettu kaupunki. Alueella on näyttäviä rakenteita. Hylätyn kaupungin alueella sijaitseva kirkon raunio lähiympäristöineen on Suomen parhaiten säilynyt kaupunkiarkeologinen alue.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000006122>

Kommun: Vasa
Objekt: Vanha Vaasa
Typ: boplatser; kyrkobyggnader
Datering: historisk; medeltida

Beskrivning:

Gamla Vasa (Korsholms by) har sannolikt varit Österbottens centrum senast från och med 1200-talet. Korsholms slott, som finns väster om staden, grundades uppenbarligen på 1300-talet och stenkyrkan, som tillägnades Jungfru Maria, byggdes i början av 1500-talet. Stenkyrkan föregicks av en träkyrka som tjänade i ungefär 200 år. Vasa stad grundades år 1606 i området mellan Korsholms slott och kyrkan. Stadsområdet brann år 1852, varefter staden flyttades till dess nuvarande läge vid havskusten.

Grunder för VARK-urvalet:

En i finländska förhållanden sällsynt stad som grundats på 1600-talet och flyttats efter branden på 1800-talet och övergivits. I området finns det mäktiga konstruktioner. Kyrkoruinerna i det övergivna stadsområdet jämte närmiljön är ett de stadsarkeologiska områden som bevarats bäst i Finland.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000006122>

759. Viirikallion muinaisjännökset 100003

VARK-alueen perustelu:

Kaksi vierekkäistä pronssikauden lopun ja rautakauden alun kohdetta muodostavat monipuolisen kokonaisuuden.

Kunta: Laihia
Kohde: Viirikallio 1
Tyyppi: asuinpaikat; kivirakenteet; työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus: pronssikautinen; varhaismetallikautinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=399010108>

Kunta: Laihia
Kohde: Hollonhakkoos
Tyyppi: työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus: pronssikautinen; rautakautinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000014989>

760. Vitmossenin VARK-alue 100497

VARK-alueen perustelu:

Vitmossenin asuinpaikka sekä sen itä- ja länsipuolella sijaitsevat rökkiöalueet muodostavat yhtenäisen ajallisen ja alueellisen kokonaisuuden. Alueella on muinaisjännösrekisteristä poikkeava yhtenäinen VARK aluerajaus.

Kunta: Vöyri
Kohde: Vitmossen 2 Åkers

Tyyppi: hautapaikat
Ajoitus: pronssikautinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=944010082>

Kunta: Vöyri
Kohde: Vitmossen 3
Tyyppi: asuinpaikat; kivirakenteet
Ajoitus: kivikautinen; pronssikautinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=944010083>

Kunta: Vöyri
Kohde: Vitmossen 4
Tyyppi: hautapaikat
Ajoitus: kivikautinen; pronssikautinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=944010084>

Grunder för VARK-området:
Boplatser i Vitmossen och de röseområden som finns på den östra och västra sidan om den bildar en enhetlig tidsmässig och regional helhet. Området har en enhetlig VARK-områdesavgränsning som avviker från fornlämningsregistret.

Kommun: Vörå
Objekt: Vitmossen 2 Åkers
Typ: gravplatser
Datering: bronsålder
Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=944010082>

Kommun: Vörå
Objekt: Vitmossen 3
Typ: boplatser; stenkonstruktioner
Datering: bronsålder; stenålder
Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=944010083>

Kommun: Vörå
Objekt: Vitmossen 4
Typ: gravplatser
Datering: bronsålder; stenålder
Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=944010084>

761. Vuoruusenmäki 100836

Kunta: Laihia
Kohde: Vuoruusenmäki
Tyyppi: hautapaikat
Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:
Kolme vanhemman rautakauden lopulle tai keskisen rautakauden alkuun ajoittuvaa rökkiöhautaa, joista

yksi on tutkittu vuonna 1939. Röykkiöt on rakennettu isoista kivistä. Kahden suurimman röykkiön halkaisija on yli 10 metriä. Kohteen ajoitus perustuu löydettyihin esineisiin (oksaoljen kappaleita, keihäänkärki, veisti, rautalevyjä, saviastian paloja). Kolmesta röykkiöstä keskimäinen on ilmeisesti vahvan turvekerroksen peittämä nykyisin, koska sitä ei pysytty paikantamaan vuonna 2012.

VARK-perustelut:

Hyvin säilynyt röykkiöhautauskohde, joka ajoittuu ajanjaksoon, jolloin Pohjanmaan rautakautinen asutus tulee näkyviin ja oma esinetoimitus on alkamassa.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=399010023>

762. Öjberget 101163

Kunta: Vaasa

Kohde: Öjberget

Tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen; pronssikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Pieni kivikauden lopulle tai pronssikauden alkuun ajoittuva leiripaikka, joka sijaitsee siirtolohkareen reunallisen alla pienessä puoliluolassa. Paikalla on tulenpidon merkkejä, ja kaivauksissa paikalta löydettiin palanutta luuta ja kivikirveen tai -taltan teräkatkelma. Palaneen luun radiohiiliajoitus ajoittaa leiripaikan kivi- ja pronssikausien taitteeseen (1950–1685 eaa.). Käyttöaikana leiri on sijainnut saarella.

VARK-perustelut:

Aikoinaan merellisessä ympäristössä siirtokiven lipan alla sijainnut kivi- tai pronssikauden leiripaikka.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000005309>

Kommun: Vasa

Objekt: Öjberget

Typ: boplatser

Datering: bronsålder; stenålder

Beskrivning:

En liten lägerplats från slutet av stenåldern eller bronsåldern, som finns under kantöverhänget till ett flyttblock i en liten halvgrotta. På platsen finns det tecken på en eldstad och vid utgrävningar i området hittades brända ben och en bruten egg från en stenyxa eller -mejsel. Radiokoldatering av det brända benet daterar lägerplatsen till övergången mellan sten- och bronsåldrarna (1950–1685 fvt.). Under användningstiden har lägret funnits på en ö.

Grunder för VARK-urvalet:

En lägerplats från sten- eller bronsåldern, vilken ursprungligen funnits i en maritim omgivning under överhänget till ett flyttblock.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000005309>